

za katoliško stvar. Naši listi in naši poslanci so odkrili Mermoljo kot največjega škodljivca slovenskega ljudstva; nihče ga ne mara več, na shodih ga celo njegovi ljudje napodijo, in radi tega kuha onemoglo jezo. Tako je nastopil Ivan iz Vertobje zadnji pot, grdo pot — ovadalec. Mi pa pravimo: Se noben ovaduh, noben izdajalec ni imel sreče in miru!

Socialni demokrati hočejo še vedno draginjo. V mariborskem občinskem zastopu sedi izmed 40 odbornikov 17 socialnih demokratov. Ko so po volitvi župana razobeseli na magistratu rdečo zastavo, je ljudstvo mislilo, sedaj bo v Mariboru vse po ceni. Delavec bo jedel fin kruh in sočno meso za par kron, v gostilni se bo dobilo vse tako po ceni kot pred vojsko, stanovanje bo nakazal rdeči župan vsakega mu, ki ga bo potreboval. Tako so si predstavljali mnogi zapeljani in neuki ljudje. A kakšno razočaranje! Pod rdečim županom Grčarjem se je vse obrnilo na slabše. Tiste moči in sile, ki bi znižale draginjo in odpravila bedo, ni čuti in opaziti nikjer. Pač pa čutimo vsi v Mariboru, da se je pod socialdemokratsko magistratno «vlado» začelo posebno zadnji čas delati na to, da se draginja še poveča. Socialni demokrati hočejo skleniti 1. nov občinski davek na živila in druge potrebščine, ki se prinesejo ali vozijo v mesto, 2. nov davek na vino (4 krome od litra), 3. nov gostilniški davek (5 odstotkov od računa), 4. nov davek na stanovanje. Z temi novimi občinskimi davki se bo udarilo nižje in srednje sloje. Bogataš se bo tem davkom ali izognil, ali pa z lahkoto plačal. A reveži? In železničarji ter poduradniki? Ravno ti stanoviti bodo najbolj udarjeni s temi rdečimi davki. Kako jih hočejo prenesti pri svoji skromni plači? Približno tudi, da bodo novi občinski davki, ki so navedeni pod 1 in 2 najhujše prizadeli viničarje. Za danes smo zaobeležili o nameranih novih občinskih davkih v Mariboru samo te vrstice, a prihodnji bomo obdelovali še druge podrobnosti o delovanju socialistov na magistratu.

Lepa mesečna plača. Bivši socialdemokratski minister Bukšek je postal sedaj vodja osrednjega zavoda za delavsko zavarovanje in centralne bolniške blagajne in bo imel kot tak na mesec 40 tisoč kron plače.

Pogranične trupe (Wranglovci) bodo s 1. novembrom vendarle odstranjene z naše meje. Nekaj se jih prevzame v finančno službo. Od 1. novembra naprej bo do čuvali našo mejo finančarji.

«Kmet lahko plača». Tako se je izrazil pri seji občinskega sveta v Mariboru dne 13. oktobra liberalni advokat, obč. svetnik dr. Vladimir Serbec. Dosedaj se je pobiralo za voz sena na sejmskem tržišču 10 K sejmske pristojbine. Finančni odbor je predlagal zvišanje na 20 K. A to je bilo demokratom premalo. Dr. Serbec je predlagal 40 K, češ: «Saj kmet lahko plača!» Ravno tako je bila tudi Serbecu tržarina za omot (rolo) špeha v iznosu 8 K premajhna, zahteval je, da se zviša na 16 kron. In v «Narodnem listu» pišejo liberalci, kako skrbi jo za kmetški blagor.

Čevlje za 300 K komad je ponujal neki Konrad Znunderl v imenu narodno-socialistične stranke viničarjem. Nekateri so se dali zapeljati in so dali 300 K, a drugi so bili nezaupljivi. Zadnji so imeli prav. Viničar, ki je kupil od Znunderla take čevlje, nam je prinesel čez par dni razvaline narodnostocialističnih čevljev. Viničar je na potu v cerkev stopil malo bolj po mehkem svetu in hops — peta enega čevlja je ostala v blatu. Ko gre dalje, čuti nek hlad pri nogah. Mož vidi, da so popustili podplati. Za silo je še mož dospel v cerkev, a potem je moral narodnostocialistične Znunderlove razvaline sezuti in iti bos domov. Ubogi viničarji! NSS-Znunderl vas zapeljuje v političnem in tudi denarnem oziru.

Za Dijaško večerjo se skoraj vsakodnevno oglašajo revni prošilci iz vrst učeče se mladine na tukajšnjih šolskih zavodih. Velika večina jih je s kmetov doma. Toda malo je na deželi takih posestnikov, ki bi mogli vzdrževati v sedanjih draginjah svojega sina na mestnih šolah. Ako si kmet ne bo vzgajal sam svojih izobražencev, ga mestna gospoda ne bo razumela. Zaradi draginje je v teh letih padlo število dijakov z dežele. To bi bil prekrut udarec za slovensko ljudstvo. Da se omogoči študiranje revnim dijakom, se je v Mariboru ustanovila Dijaška večerja. Ponovno prosimo vse poljedelce, naj se usmilijo revnih dijakov in naj žrtvujejo nekaj poljskih pridelkov za večerjo revnim dijakom. S hvaležnostjo sprejemamo vsak najmanjši dar: denar, krompir, zelje, mast, moko, žito, jajca itd., ki naj se izroči bodisi v župnišču, ali pa pri odborih izobraževalnih društev, pri orlovskih odsekih itd. Se enkrat ne pozabite revnih dijakov! — Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Čirilove tiskarne.

Izkaz darov za «Dijaško večerjo». 250 Din: Musi Jos., župnik v Vitanju in Miro Volčič, župnik v Breznem. 153.50 Din: nabranih ob prisoznanosti blagoslovljenosti novih zvonov v Starešincih in Starem vrhu, župnika Sv. Peter v Gornji Radgoni, 15. oktobra t. l. 100 Din: Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptujju. 80 Din: Razbornik Ivan, župnik v Keblu. 75 Din: Frančez Jernej, župnik v Sv. Marjeti ob Pesnici. 50 Din: Stefan Rojnik, Braslovčan v Ljubljani. 10 Din: župni urad Sent Ilj. — Hvala prisrčna.

Lov v občini Dobrna. Za lov naše občine, katerega licitacija je bila letos v maju, je že pred licitacijo vladalo veliko zanimanje. Na zborovanjih KZ so se posestniki večkrat posvetovali, kako bi se spravil lov v domače, slovenske roke. Ker občina lova ne more sama izvrševati in bi ji bilo to tudi v veliko gmatno škodo, in ker je popolen nesmisel, da bi se kar prosto lovilo, kakor nas dolgi glavarški referent, da hočemo, zato pa je maja meseca zlicital na glavarstvu kot najvišji ponudnik g. župan s tremi tovariši. G. Ferencak pa je na glavarstvu od maja do septembra zavladeval izdajo dekreta, dasi se je najemniška in zakupna pogodba že izvršila s pravočasnim vplačilom. Na pismene vloge ni bilo odgovora, na ustmeno posredovanje pa se je g. referent zadovoljil odgovoriti, da bodo že rešili zadevo po pravici. Pa so jo res. In sicer so kratkomalo vzeli lov g. županu in tovarišem, pa ga oddali g. Simonu Komposchu in g. Jankoviču, češ, da se ne zanesejo na prve

najemnike. Sedaj so prvotni najemniki vložili priziv, ki ga je pa direkcija šum rešila z mirno gesto, da glavarstvu bolj veruje, kakor pritžiteljem. Najemniki so sedaj vložili zahtevo revizije postopanja in izročili poročilo dosedanjega postopanja Jugoslovanskemu klubu, za intervencijo v ministrstvu. Zaupamo v pravicoljubnost uprave do skrajnosti in upamo, da nam ne bodo tega zaupanja ubili. V celi zadevi je zanimivo sledeče: 1. Oblasti vzbujajo čisto na neprimeren način nezaupanje v uradno licitacijo, ki se je vršila na glavarstvu, se pogodbeno zaključila in bi v urejeni državi se zdaj zadeva uravnala pri upravnem sodišču. Čemu licitacija, čemu se pogodbeno zaključuje, če se potem po treh mesecih zavladevanja odda lov nižjemu ponudniku. Gospod Farčnik je gotovo pripravljen, da poravnava škodo, ki nam jo je prizadejal s svojim zavladevanjem. 2. Kar je treba sporočiti javnosti, je to, da se je zadeva rešila pod vplivom — lovskega društva, katerega člani so seveda vsi trije gospodje, ne pa pod vplivom lovskega zakona, ki je še v veljavi. Kajti na glavarstvu in v Ljubljani se izgovarjajo na lovsko društvo, ko se najemniki sklicujejo na zakon. Kako bi se kaj godilo g. Farčniku, če bi se kmetje sklicevali na svoje društvo, pa ne več na zakon. 3. Najzanimivejše pa je, da se namerava tudi lov — centralizirati po srbski postavi, po kateri nima občina nikakega deleža, niti ne dobi zakupnine, lovi pa samo najvišja gospoda, kmet pa je lahko za priganjača. Domačinom in drugim, ki imajo za zadevo zanimanje, dajemo v vednost, kak je danes položaj. Marsikaj se torej najde, ako mora kdo delati priziv na priziv, da bi prišel do pravice, ki bi se mu morala že v začetku priznati. Ko bo rešena revizija postopanja, bomo pa g. Farčniku izrekli javno zahvalo in bomo vplivali, da se mu reže kruh pravice tako, kakor ga je sam navajen rezati, kar se bo pokazalo pri reviziji postopanja.

Tudi blagoslov centralizma. Iz Dobrne se nam piše: Pošto in brzozjavno ravnateljstvo v Ljubljani je izdalo naredbo, katela dokazuje, kako daleč smo že prišli v Sloveniji. Ze dolga desetletja je obstajala redna vozna pošta zveza Dobrna—Celje in obratno. Po leti ob času, ko so bile za goste odprte tukajšnje drž. toplice, celo dvakrat dnevno. Ker dosedanjí mnogoletni podjetnik poštne vožnje Mihael Kos ni mogel več za 38 kron dnevno voziti v Celje in nazaj (na eno stran 18 km), je prosil za zvišanje, ali pa izjavi, da s 1. nov. neha voziti. Pokorni slugi beograjskega centralizma so odredili, da poštna vožnja na Dobrno sploh ni potrebna, in ker se bojuje, da ne bi radi tega preostalo za jug dosti našega davčnega denarja, so ukazali, da se vozna pošta ukine. Ker nam naša napredna poštna uprava še ni oskrbela zračne pošte, bomo začeli naše očke posnemati in se bode pošta — nosila —. Se par let vlade sedanjih krmarjev države in tudi po Savi se bode zopet z živino ob isti vlačilo blago navzgor, ker železnice že strahovito propadajo. Demokratije in samostojni, primate se za glavo! Vi izdajalci in pijavke slovenskega ljudstva! Sv. Jošt, od Dobrne tri ure hoda v hribe je navezan na našo pošto, občina s čez 3000 ha površine ima blizu 1800 ljudi. Tako gospodarijo naši centralisti. Za Sokole in jugofašiste je dosti denarja. Za brezpotrebni militarizem, kateri še ni nikdar in nikamor prinesel kulture in blagostanja, mečete težke milijone. Vi brezvestni spekulante z narodnim imetjem! Vedite, da je sodba nad vami od teptanega in izmozganega ljudstva že izgovorjena, izvršitev iste pa vas, kakor tudi vse vaše priveske kmalu zadene. Zivijo nahrbtna pošta — patent Ljubljana!

Smrt blage žene. Iz Velenja nam poročajo: Dne 16. t. m. ob 3. uri pop. smo v Smartnu pri Saleku pokopali od vseh spoštovano in priljubljeno gospo Suzano Skazovo, velesposetnico v Velenju. Pogrebne obrede je v spremstvu petih duhovnikov in mnogobrojnega občinstva opravil visokostati gospod dekan iz Skal Ivan Rotner, kateri je tudi ob odprtem grobu kot dolgoletni prijatelj rodbine Spenkove rajni govoril zares prijateljsko, ganljivo slovo. Težko prizadeti rodbini izrekamo svoje resnično sožalje, rajni pa želimo, da bi bila deležna milostne sodbe, ker je bila dobra nele svojim, ampak tudi ubogim.

Važno za občinske predstojnike. Zdravstveni minister je odredil, da morajo občine same trpeti vse stroške za osebe, katere so ugriznile stekle ali stekline sumljive živali ali osebe in se morajo v svrhu zdravljenja prepeljati v kak Pasteurjev zavod. Po tej novi naredbi bodo odslej zanaprej trpele občine tele stroške: 1. za osebe, ki pripadajo njih občini; 2. za osebe, katere pristojnost ni znana, ki pa stanuje v občini; 3. V vozne in potne stroške se računijo stroški za vožnjo do postaje in ladijska ali železiška vozovnica III. razreda do kraja, kjer je Pasteurjev zavod in nazaj; 4. Za spremljevalce je plačati stroške samo, ako spremljajo otroke pod 12 letom ali osebe, ki jih iz kakršnih koli razlogov ni mogoče pošiljati samih. 5. Denar se takim osebam ne daje, nego dati jim je plačano vozovnico III. razreda na ladji ali na železnici, odnosno plača se voz, s katerim naj se odpeljejo. 6. Vsaka občina, ki prekrši katerega koli teh predpisov, zaradi česar se osebe, ki jim je treba zdravljenja, ne bi pravočasno poslale v Pasteurjeve zavode, je odgovorna po kazenskem zakonu. 7. Na zdravljenje pošiljajo pristojni občinski ali kotarski (okrajni) zdravniki. Nakaznica za to se mora izdajati najkasneje v 24 urah po ugrizu. Ako se čez 24 ur po izdani zdravniški nakaznici oseba, ki ji je treba zdravljenja, ne odpošlje na zdravljenje, so občinska oblastva kazensko odgovorna. 8. Tam, kjer še ni organiziranih občin, se pokrivajo ti stroški iz državnega proračuna.

Proteste zoper vladni načrt o novih davkah so tajništvo Slovenske ljudske stranke v Celju do dne 13. oktobra poslale sledeče KZ celjskega okrožja: 1. Gotovlje, 2. Sv. Križ pri Slatini, 3. Marija Reka, 4. Sv. Florjan v Doliču, 5. Sv. Vid pri Grobelnem, 6. Dobrna, 7. Celje okolica, 8. Sv. Pavel pri Preboldu, 9. Sv. Andraž pri Velenju, 10. Stoperice in Zetale, 11. Griže, 12. Artiče, 13. Loka pri Zidanem mostu, 14. Zalec in Petrovče, 15. Skofja vas in Vojnik, 16. Sv. Jedert nad Laškim, 17. Planina pri Sevnici, 18. Trbovlje, 19. Sevnica, 20. Zavodnje, 21. St. Janž pri Dravogradu, 22. Rečica ob Savinji, 23. Zgor. Ponikva, 24. Ponikva ob juž. žel., 25. Dobova, 26. Nazarje-Kokarje, 31. Pišce, 32. Sv. Vid nad Valdekom, 33. St. Jur ob Taboru, 34.

Prihova. Tajništvo SLS v Celju je te proteste odposlalo Jugoslovanskemu klubu v Beograd.

Dežela samih milijonarjev je Nemška Avstrija, ker kdor hoče živeti tamkaj, mora imeti ali zaslužiti na leto več milijonov. Pa nihče ne zavida teh novodobnih «milijonarjev» avstrijskih, ker kljub milijonom stradajo in hodijo raztrgani s praznimi žepi okrog.

Ubilo ga je veselje. Ruski begunec Lavrencij Ivanov je dobil te dni od svojece iz Rusije pismo. Vrstice iz domovine so ga tako vradostile, da si je na veselje kupil 2 litra konjaka in ga spil. Vsled preobilice alkohola si je zastrupil kri in takoj umrl.

Uboj in samomor. Šestdesletni starček Luka Alanja Todorov, seljak iz Karina v Dalmaciji je v prepiru ustrelil svojega nečaka. Ko je videl žrtev mrtvo, je zagrabil za velik nož in si sam prepreal treh, narkar je med groznimi bolečinami sam izdahnul.

Usodepolna šala. Pop Markovič iz Grobišnega polja na Hrvatskem se je vračal proti domu na vozu. Med vožnjo mu je odpadlo eno kolo in sedaj ni mogel naprej. S popom se je vozila tudi njegova dekla in odložila sta se, da se vrneta na dvor grofa Kulmera, ki je tamkaj v bližini. Ko dospeta do dvora, potka pop na vrata in zakriči: «Odprite!» Grof pa ni hotel odpreti, misleč, da so razbojniki in je zapretel, da bo streljal. Markovič se pa šali naprej in reče: «Ti le streljaj, a naš je več!» Ta šala je grofa uverila, da so navalili na njegov dvor razbojniki, pograbil je puško in začel pučati skozi vrata. Grof je radi popove neumestne šale ustrelil deklo, popa pa težko ranil v lednja.

Prihod Jugoslovancev iz Madžarske. V nedeljo je prispel na naše ozemlje prvi transport jugoslovanskih državljanov, ki so živeli na Ogrskem in so optirali za našo državo. Priseljenci bodo naseljeni med Stipom in Kočarom.

Prodaja hiš v Zagrebu. V tretjem četrtletju je bilo prodanih v Zagrebu 396 hiš za 70,229.312 K. Letos se je veliko več hiš prodalo kot pa lani.

Stara ciganka. Te dni se je pripeljala na zagrebški kolodvor ciganka, stara — 102 leti. To izvanredno starost je oživela ta ženska kot ciganka, ki se je celo življenje potepala okrog po hrvatskih vaseh. Starica se piše Katra Horvat iz sela Brakovec in se je pripeljala v zagrebško bolnico radi vozniške. Ko so jo potniki vprašali na kolodvoru, koliko je stara, je odgovorila: «Bog pomagaj, samo 102 leti!»

Jadrnica «Zagreb» se je razbila. Naša največja ladja na jadra «Zagreb» (2800 ton) se je razbila na pečinah otoka Kuba. Jadrnica je plula v Tampico, da bi naložila tam fosfat za Bristol. Posadka jadrnice se je k sreči vsa rešila. Ladja je bila zavarovana.

Zgorela ena naših največjih tvornic. V minulem tednu je zgorela v Subotici ena naših največjih tvornic za pohištvo, ki je bila last tvrdke Zigler in Kapič. Škoda znaša en in pol milijona dinarjev.

Izvršitev smrtnih obsodb v Bitolju. Dne 9. t. m. je bila v Bitolju izvršena smrtna obsodba nad osmimi razbojniki, ki so začasa bolgarske zasedbe Srbije poklali nad 600 ljudi, žen in otrok v pilepskem okraju.

Nadlogar ubil človeka. V selu Kratečko v Dalmaciji je ustrelil državni nadlogar, ki je pijan vršil službo, nekoga Miška Krčelića.

Savinjsko Orlovsko okrožje priredi v nedeljo dne 29. oktobra ob 3. uri popoldne v Sošanju akademijo v dvorani hotela «Union». Vabljeni ste vsi, ki se zanimajo za orlovsko delovanje.

Gospodarstvo.

NE POZABITE NA KMETA!

Vse je zastokalo, ko je draginja v zadnjih mescih začela zopet rasti, ko so cene hrani in drugim potrebščinam skoraj dan za dnevom šle kvišku. Nekak obup se je polastil ljudi. Moralo se je nekaj storiti, da se temu napravi konec. Vlada je prepovedala izvoz živil in dovolila njih uvoz iz drugih držav, cene živilom so precej padle v zadnjih tednih. S tem je olajšano življenje delavcem, obrtnikom, uradnikom, trgovcem. Mi kmetje nimamo nič zoper to, če začne draginja pometati, če postaja življenje cenejše, če padajo cene živilom, a potrebno in pravično je edino le, da vlada dela ravno tako tudi za to in skrbi, da bo padla cena tudi pri drugih rečeh, pri tistih, ki jih mora kmet kupovati n. pr. železo, stroje, obleko, usnje, umetna gnojila itd. Naj ne pozabi vlada pri boju zoper darginjo na kmetški stan, ki ga neznosna draginja ravno tako tare in žene v obup kakor druge stanove, zlasti, ker je bilo zapored več slabih let in kužnih bolezní pri živini. Ako bote cene znižali samo pri tistih rečeh, ki jih kmet prodaja, ne pa tudi pri tistih, ki jih mora kupovati, potem ga boste uničili, pognali na beraško palico, kar bi bilo pogubno tudi za državo, za obrt in industrijo, ker kmet potem ne bi mogel kupovati izdelkov obrti in industrije. Ze naravna pravila in zdrava pamet zahteva, da se mora za vse stanove enako in pravično skrbeti, vsem enako pomagati. Kakor bi ne bilo prav, če bi vlada samo za kmeta skrbela in druge stanove zanemarjala, tako tudi ni pravično, če bi samo drugim stanovom šla na roko, kmeta pa prezirala in pustila propasti. Taka krivičnost in pristranost bi se stršno maščevala. Mi nismo nevoljni in nevošljivi, ako se drugim stanovom olajša življenje, mi le samo želimo in zahtevamo, da se tudi kmetškemu stanu pomaga, da se tudi njemu olajša življenje kakor drugim. To izrecno povdarjamo, da nas ne bi kdo krivo razumel in sodil. Zato mislimo, da ne more noben pameten delavec, obrtnik ali uradnik kmetom zameriti, ako tudi mi zahtevamo, da se draginja pobija tudi pri tistih rečeh, ki so nam kmetom potrebne, ker ne bi bilo pravično, če bi samo kmetje morali poceni prodajati drugim, drugi pa nam drago. Če moramo kmetje trpeti in prenesti znižanje cen svojih pridelkov, morajo tudi trgovci in obrtniki. Zato ni pravično, da je vlada sicer dovolila uvoz živil od drugod brez carine, ali po znižani carini, da pa ni carine tudi odpravila ali zni-

žala pri železu, obleki, usnju itd. Hrana je vsled tega postala cenejša, ne pa tudi obuvale, obleka, železo. Ako vlada te krivice ne bo popravila, potem bo kmet in njegova družina ostala brez obleke, čevljev in orodja. V najkrajšem času bo kmet zopet zadolžen čez glavo, boben bo pel. Zato pozivamo vlado in poslance, da pri boju zoper draginjo ne pozabijo na kmeta. Zdaj ravno pride čas, ko mora kmet sebi in družini oskrbeti zimsko obleko in obuvale; od kod naj dobi denar za to, če mora poceni prodajati, a drago kupovati. Mi bomo radi cenejše prodajali, a poskrbite, da bomo tudi cenejše kupovali! Tako edino je prav za vse! Vlada bi na primer naj dovolila, da kmetijske zadruge zdaj, ko je dinar szrastel, nakupijo razno blago za kmete in ga uvozijo brez carine, saj so uvažali krompir, ki ga je doma tudi mnogo, celo iz Francoske. Ako vlada v tej zadevi kmetom ne pomaga, (kakor je pomagala drugim stanovom) bo storila zločin nad kmetiskim stanom, ki bo imel za kmeta in državo najžalostnejše posledice — propad najvažnejšega stanu.

Čudne razmere. Sedaj pravijo, da gre valuta «gor». Zato grede cene pri živini, žitu, vinu in pri vseh poljskih pridelkih «dol». Vsi uradniki in delavci se tega veselijo. Sedaj je tudi prav tako. Samo pri trgovcih bi morala pasti cena tudi v istem razmerju, kakor pri kmetijskih pridelkih, česar pa ne opažmo. Trgovci imajo tisoč izgovorov za svojo ceno, kmet pa — nobenega. Cena živini je padla, cena vinu je padla, cena žitu in pšenici je padla — srajce, hlače, suknje, klobuki in čevlji, davki in trošarine pa so ostale na isti višini. Kmet se plačuje hlapca in dekle in delavca po stari ceni, — živino, žito in vino pa mora dati na pol zastonj. Kovači, kolarji, čevljarji in krojači se nič ne delajo ceneje. Mi kmetje smo zadovoljni, če gre valuta «gor», samo cene in davki naj grede «dol» v istem razmerju, kakor padajo cene pri naši živini, žitu in vinu. Liberalci in samostojneži si pač ne znajo več pomagati. S pomočjo liberalnih učiteljev in uradnikov se hoče vladati in tlačiti naše kmetško ljudstvo.

VINSKA LETINA 1922.

(R. Košar.)

Kdor si je domišljeval in pričakoval, da bo letošnje vinsko leto končalo z isto dobroto vinskega pridelka kakor lani in da se bo letošnji pridelok prilagodil znanim letnikom 1900, 1901, 1905, 1908, 1911, 1917 in 1921, mora reči, da se je zmotil. Meseci juni, juli in avgust so bili sicer suhi, topli in polni vročine, deževni september pa je prekril vse račune. Prva in druga dekada oktobra pa je zmešala celo stoletni koledar, ki je prerokoval drugače. Poletje je končalo, kakor je začelo — z dežjem. Koncem avgusta, ko so bili izgledi na izvrstno kvalitativno trgatve najboljše, sem vprašal starega kmetškega vinogradnika: Kakšno bo letošnje vino? Rekel je: Dvojica (Zweier) se ni nikdar prinesla kaj dobrega. Imel je prav, kajti l. 1902 in 1912 se niso izkazala. Vendar pa se bo leto 1922 morda odlikovalo od teh dveh letnikov, ker bo imelo manje kisline. Se pred začetkom deževja, ki je nastopilo okrog 6. septembra, je bilo grozdje vsled dolgotrajne suše v naših gorah že povsem mehko. Leta 1902 in 1912 tega ni bilo. Zato upam, da bo vino iz leta 1922 imelo manje kisline, čeravno tudi manje sladkorja. Dobrota letošnjih vin bo seveda tudi uplivala na ceno. Prodaja mošta izpod prese morda ne bo živahna, vendar pa se bo pozneje zopet začela z boljšim blagom kakor vsako leto. Dobro blago bo vedno našlo kupca! Mi Slovenci se bomo morali počasi zavedati dejstva, da smo zmogni konkurirati z našimi vini na vsakem vinskem trgu, ako se bomo oprijeli: a) pozne trgatve, b) sortiranja in izbiranja, c) boljše kletarstva. Ena tretjina naših vin se bo morala prodati v buteljkah ako bomo hoteli imeti v bodočnosti dobiček od naše vinoreje. V Zagrebu in Beogradu se točijo buteljke s slabšo vsebino, kakor je naše povprečno, navadno namizno vino lanskega leta. Naši kmetijski posestniki pa si ne morejo radi enega ali dveh polovnjakov izvrstnega, pozno branega in izbranega rizlinga, pošipa ali muskatnega silvanca nakupiti potrebnih butelk, mašin in etiket. Zato morajo skrbeti vinarke zadruge, ki se naj ustanovijo v vsakem vinarstvu okolišu s pomočjo državne podpore oziroma brezobrestnega posojila in s pomočjo proizvodnih vinogradnikov. Te zadruge zbirajo potem od svojih zadrugarjev vsa sortirana fina vina in je devajo v buteljke, boljše vina pa se prodajo v sodih, slabši produkt pa se naj porabi doma. Sila nas bo kmalu naučila takega gospodarstva. Ako bodo naši kmetovalci enkrat praktično občutili vrednost sortiranja in izbiranja, bi se ga kmalu oprijeli. Sedaj pa rečejo naši kmetijski vinogradniki, kakor se je pisalo tega članka večkrat zgodilo. Prav imate gospod, toda kdo pa pride po moj polovnjacek rizlinga ali traminca? Vi lahko govorite, ker imate po 10 do 20 polovnjakov iste sorte. In če najboljšo izberem, se ostalega ne morem prodati. Videl sem resničnost tega ugovora in spoznal sem, da vsa lepa teorijo o pozni trgatvi in sortiranju grozdja ne pomaga, če ni skupnega dela in organiziranega izbiranja raztresenih drobcev — v celoto. Temu zamore od pomoči samo nesebično delujoča — zadruga. Vse zadruge v Sloveniji pa bi morale biti zopet zvezane po višji osrednji organizaciji, ki bi dajala splošne direktive, in ki bi skrbela za širši eksport. Mi Slovenci smo združeno že tako izvežbani, da ne bi imeli v tem oziru nobenih težkoč. Začeti je treba! In kakor je posameznemu posestniku nemogoče spraviti svoj polovnjacek v promet, tako tudi posameznim zadrugam ne bo mogoče priti s svojimi svetovnimi pridelki na svetovno tržišče. To mora prevzeti centrala, ki bi imela začetkom silno težavno stališče, ker je danes ves izvoz zaprt vsled valutnih in neurejenih gospodarskih razmer srednje Evrope. Izvoz vina v českoslovaško republiko, ki se je sedaj odprl, ne bo po mojem mnenju uspeval tako, kakor si ga mnogi danes predstavljajo. Stare izvrstne zaloge izvenrednega letnika 1921 bodo še šle v valuto močnejše države po primerni ceni, nastal pa bo popoln zastoj v vinskem izvozu v slabših letnikih kakor n. pr. letos. Kam pa z vinom potem? Pri tem članku imam v mislih samo svojo ožjo domovino Slovenijo, kateri se ni treba bati, da ne bi našla kupcev za svoje dobro blago, ako se organizira na zadrugi podlagi, toda lažje bi vsekakor dihala, ako bi se odprl ventil za izvoz jugoslovanskega vina. V severne države pa bo izvoz našega jugoslovanskega vina silno težak, ker so konzumenti teh držav: I. navajeni na enotni tip, ki je izviral iz dunajskih in budapeštanskih kleti in II. ker

še jugoslovanskega tipa povprek ni, kateremu bi se prilagodil. Preobrat leta 1918 je tudi preobrat v vinski trgovini. Kdor je prišel pred vojno na Češko, je našel v vsaki trgovini in v vsakem hotelu marko «Niederösterreichischer Retzer» itd. Tisoč gostiln je imelo isto vino iz iste centralne iz Dunaja ali Pešte. V tej centrali se vlivala vsa produkcija v stari monarhiji; iz sladkega Banata in kislega Hrva, iz Stajerca in sremskega in avstrijskega vina, tokajca in madžarskega poskova se je na podlagi mnogoletnih izkušenj razvil tip, ki je v dobrih in slabih letinah bil nekako enak. Z razbitjem monarhije je šla tudi ta enakost v izgubo. Severne države, Českoslovaška in Poljska pa se bodo zopet akomodirale najlažje tistemu vinu, ki se bode približeval staremu tipu. Saj se živi stara generacija. Dunaj in Budimpešta sta zgubila svoj delokrog. Samo Jugoslavija ima v svojem obsežnem vinogradništvu vse predpogoje, da ustvari iz svojih sladkih in kislih vin — stare, v severnih deželah že udomačene tipe. Zato pa nastane vprašanje: 1. Ali smo tehnično zmogni, da ustvarimo že sedaj ta tip v Jugoslaviji? 2. Ali se naj ustvari ta tip polom našega izvoza v Českoslovaško? 3. Ali se naj vrši naš izvoz potem Dunaja kot tranzitno mesto? V ožjem okvirju pa se mora najprej organizirati naše slovensko vinogradništvo, od kojega živi nadpolovična večina naroda. Za slovenska navadna vina moramo najprej ustvariti tip — ime. Da pa bo to mogoče, je treba: 1. organizacije vseh naših vinogradnikov. 2. Centralne. (Za začetek bi popolnoma zadostoval vinski oddelek Gospodarske zveze v Ljubljani.) 3. Strokovnega vodstva, ki pozna vse fine in hibe posameznih vinskih okolišev. Najfinejša buteljčna vina bi seveda obdržala svoje ime, celo po vrhovih, kakor n. pr. Ljutomerčan, Jeruzalemec itd. Ze dolgo prorokovana katastrofa v našem vinogradništvu se začela — letos, 1922. Zato je treba misliti na rešitev. Brez trdne notranje organizacije in enotnega tipa pa ni misliti na izvoz v širšem obsegu.

Vinska trgatve. Neprestano deževje otežkoča trgatve. Vsak je čakal in čakal na lepšo vreme, da bi dobil boljše kapljico, sedaj pa je že največjim idealistom minila potrepljivost in ta teden se je pričelo s splošnim obiranjem grozdja, ki je začelo gniti. Mošti kažejo od 12—16 odstot. sladkorja, traminca, muskatni silvanca in rizling v boljših legah tudi 17 odstot.

Vinske cene. Cene moštu so zelo različne, ker je tudi blago različno: od 12—20 K. Dočim je tik pred bratvo mnogi posestnik prodal vsled pomanjkanja posode svojo staro vinsko zalogo po 24—26 K, zahtevajo sedaj vinogradniki že 28—30 K za slabšo blago. Boljšo blago, ki ima do 11 odstot. alkohola se trži po 32 K, nad 11 odstot. pa do 34 K.

O stanju letošnje vinske letine v brežiškem okolišu. Vinogradnik iz Sromelj pri Brežicah nam poroča: Trgatve, ki se je tu vršila med 1. in 15. oktobrom, je večinoma končana. Ker se je leto vsled dežja pozneje bralo, skoro istočasno, kakor v Slov. gorah, zato lahko trdim, da je tukaj grozdje bolj dozorelo, kakor v krajih Maribor—Ljutomer. Mošt je kazal sladkorja od 14—20 stopinj. Tudi z množino mošta so vinogradniki zadovoljni; nekateri vinogradniki so pa pridelali manj, kakor lani. Kakovost mošta najbrž nič ne bo zaostajala za letnikom 1921. Cena se še ni dolčila. Če so nekateri vinarjeji prodajali vino l. 1921 po 30 kron, bi ga morali potem letos po 60 kron, ker so se pomnožili pridelovalni stroški čez 100 odstotkov. L. 1921 smo namreč plačevali drugo kop pri samem vinu brez hrane po 26 kron, letos pa 66 kron; lani špricarje s hrano in vinom po 15 kron, letos po 36 kron; prešanje lani po 30, letos po 76 K. Da se je galica tudi tako podražila, ve vsak. Iz teh podatkov lahko vsak sprevi, da ima vinogradnik le izgubo, če bi prodajal letošnji vinski pridelok pod lansko ceno. Kadar bomo dali za dobre čevlje 400 kron, bomo dali vino tudi po 20 kron.

Letošnji mošt se prodaja po mnogih krajih po slepi ceni, ker silno primanjkuje posode. Obrodile so slive in jabolke, treba je polovnjakov za jesih in jabolčnik, tu in tam se si je kmet shranil nekaj «starine», posoda pa je draga. Zato opozarjamo naše kmetovalce, naj se ne dajo preselati po cenah, ki so se sklenile v sili celo po 8 kron za liter. To ne gre, da bi stale ene srajca in hlače že en polovnjak vina. Kam pa bomo prišli?

Stara vina so že precej razprodana. V Sloveniji lahko rečemo, da je tri četrtine lanskega pridelka prodanega. Samo v Banatu in Slavoniji je še precej blaga od l. 1921, ker ni izvoza in več vina.

Svinjsko poročilo. Na svinjski sejem dne 13. oktobra se je pripeljalo 171 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 420—720 K; 7—9 tednov 1000—1500 K; 3—4 mesece stari 1800—2300 K; 4—6 mesecev stari 2300—3600 K; 8—10 mesecev stari 4000—4600 K; eno leto stari 6600—7000 K.

Zagrebski žitni trg.

Amerikanska moka je že dospela v Jugoslavijo. V Ljubljani že prodajajo krušno amerikansko moko. Ta amerikanska moka pa je slabše vrste, tako, da jo konzumenti vračajo kljub nizkim cenam. Glede kakovosti ne more ta amerikanska krušna moka konkurirati niti z našo najslabšo. Preplavljen je našega žitnega trga z amerikansko moko ne bo trajalo dolgo in porastlo bo zopet zanimanje za domačo moko, ki je sicer dražja, a glede kakovosti mnogo boljše od tuje. Prispele je k nam tudi nekaj amerikanske koruze iz La Plata, ki je bolj blede barve in vsebuje 6—7 odstotkov skvarjenega zrnja in se nikakor niti od daleč ne da primerjati z našo domačo koruzo. Kakovosti naše koruze je zelo veliko škodoval trajen jesenski dež, a kljub temu bo začelo pri nas kmalu rasti zanimanje in povpraševanje po domači koruzi. Pšenica prihaja na trg v malenkostnih množinah in se giblje v cenah 1300—1350 K. Dalje prihaja na trg samo macedonska rž in se plačuje v Beogradu po 1200 K. Oves kupuje samo vojna uprava po 1380 K. Ječmen za krmljenje se plačuje po 1400 K. Dobra domača moka se prodaja še vedno po 26—27 K. Manjši bački mlini prodajajo moko ceneje kot v Zagrebu. Veliko se sploh ne trguje z moko radi železniških potežkoč. Otrubi stanejo v Beogradu 900 K, a mlini v Bački in Banatu jih ponujajo po 600—700 K. Ta razlika glede zamletih žitnih pro-

dukto med Zagrebom in južnimi pokrajinami tiči samo v našem neurejenem železniškem prometu in žitni trgovci sploh ne bodo v prihodnje drugače sklepali žitnih trgovin, kot od postaje Zagreb ali Sisek. Naš žitni izvoz čisto miruje. Fižol bi se lahko danes izvažali, ako bi ne bila carina tako visoka. Cene belemu fižolu so po 14K, šekasti fižol pa stane 13 K.

Ministrstvo prepovedalo prevzati sveže sadje kot tovarno blago po železnicah. Ze marsikatero salamonsko odredbo je izdala sedanja vlada v Beogradu, a najnovejša, katero je izdalo ministrstvo za železnice, pa prekaša glede modrosti vse dosedanje. Bog je Slovenijo letos oblagodil s sadjem. Posebno jabolke je v naših krajih mnogo. Nekaj dni je šel promet s svežim sadjem gladko. A dne 13. oktobra so dobile vse železniške postaje brzozjavno povelje, da ne smejo več sprejemati svežega sadja kot tovarno blago. Odslej je dovoljeno jabolka pošiljati po železnicah v SRS edino kot brzozjavno blago. Ta način pošiljanja sadja pa je nemogoč, ker bi na primer stala tovarnina za en kg iz Maribora v Beograd ali Subotico nič manj nego 6 kron, dočim znaša tarifa za tovarno blago samo 1.20 Din za 1 kg. Naši poslanci so te dni pri ministrstvu železnic vložili odločen ugovor proti takemu čudnemu postopanju in zahtevali, naj se promet s svežim sadjem kot «tovarno» blago takoj zopet odpre. Po zimi v mrazu je eksport jabolk nemogoč.

Sadna razstava v Celju. Dne 21. t. m. se odprla v Celju v Narodnem domu sadna razstava. Tu si bode možno ogledati najlepše pozno sadje iz cele Slovenije. Videlo se bode, v koliko so se že razširile v naši domovini novejša, boljše sadne vrste in do kakšne popolnosti dozore na naši zemlji. Tu bode najugodnejša prilika za spoznavanje in ocenjevanje novih vrst, sadni trgovci pa bodo lahko uvideli, da pridelamo pri nas naravnost velikanske množine prvovrstnega sadja, ki zasluži po vsej pravici, da se mu odpre svetovni trg. Zanimanje za razstavo je veliko, in jako mnogo sadjarjev je že prijavilo svojo udeležbo. Zeteti bi bilo, da bi se posebno v nedeljo, 22. t. m. ogledalo to razstavo v prav obilnem številu od strani naših kmetov. Spoznali bodo marsikatero boljše sadno vrsto ter videli, in slišali marsikaj, kar jim bode v korist in vzpodbudo. Razstava se zatvori dne 24. t. m.

NE ZANEMARJATE SADNEGA DREVJA!

Vobče se bavimo s sadnim drevsom le tedaj, ko ga sadimo in pa pozneje, ko obiramo sad. Ves drugi čas se pa malokdo briga za njega in ga navadno prepuščamo božji naravi sami. Ravno tako, kakor skrbno goji vinogradnik svojo trto in se ne ustraši nobenega truda in izdatka, samo, da ohrani trto zdravo in rodovitno, ravno tako bi moral negovati sadjar skrbno svojo drevo. Treba je gnojiti, porezati in pa uničiti razna mrčesa in druge škodljivce, ki žive od drevesa, torej mu jemljejo moč in ga s tem slabijo. Ako drevo v tem oziru zanemarjamo, se škodljivci vedno bolj množijo, drevo hira in ne more donositi tega, kar bi lahko, če bi bilo popolnoma zdravo. Za pokončavanje vseh drevesnih škodljivcev imamo prvovrstno sredstvo, imenovano «dendrin», katero se je pred vojno tudi že pri nas ponekod uporabljalo. Udomačiti se ni moglo, ker se je izdelovanje dendrina vsled pomanjkanja materiala med vojno moralo ukiniti, a sedaj je vse zopet na razpolago in mi priporočamo našim gospodarjem, da se poprimejo tega sredstva. Južna Tirolska, ki je slavnita po svojem krasnem sadju, je porabila lansko leto za škropljenje svojega sadnega drevja pet vagonov dendrina; istotako se uporablja dendrin že vobče v Nemčiji, kjer je kmetijstvo na prvi stopnji in od povsod poročajo najlepše uspehe, katere kmetijska preizkuševališča iz lastnih preizkušenj potrjujejo. Z dendrinom poskropljeno drevo ne bo rodilo samo več sadja, ampak glavno je to, da je sadje od takšnega drevesa boljše kakovosti in se torej lahko dražje proda. Škropljenje z dendrinom pa se vrši na ta način, da se pomeša 10—15 kg dendrina s 100 litri vode in škropljenje je že pripravljeno. Škropi se pozimi, ko imamo največ časa in sicer ob suhih dnevih, ko ne zmrzuje. Za škropljenje se lahko uporabljajo vinogradne škropilnice, ki nesejo visoko in aiso drage. Vsa nadaljna pojasnila daje brezplačno Ljubljanska komercialna družba v Ljubljani, Bleiweisova ulica 18.

Hmelj. XI. in XII. brzozjavno tržno poročilo: Nürnberg. 11. okt. 1922. Živahno povpraševanje, vse vrste za 2200 M dražje. (100 M je 2.50 Din.) — Legisch.

Hmelj. XIII. in IVX. brzozjavno tržno poročilo: Nürnberg. dne 14. okt. 1922. Mirno, prima nespremenjeno, sekunda 2000 M ceneje.

Nürnberg. 16. okt. 1922. Mirno nakupovanje — nespremenjeno, 30.000 M za 50 kg.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 246—270 naših kron, francoski frank stane 18.94—19.14 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.3480—0.3720, za 100 českoslovaških kron 860—980, za 100 nemških mark 9 in za 100 laških lir 1064—1080 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 2.55 centima (1 centim je 1 vinar). Od našega poročila je vrednost naše krone poskočila za 52 in pol točk.

Dopisi.

Šmartin ob Drevi. Zidarnov sin je na shodu dne 17. sept. obljubil, da bo prinesel dokaz za svoje neresnične trditve; kmalu bo minulo mesec dni, a dokazov ni, ker jih ne more dobiti za stvari, ki niso resnične. Baje so Zidarnu ml. temeljito dokazali njegovo nevednost v — Bočani. — Na shodu je hvalil imenitno gospodarstvo na državnih posestvih. Menda je bral Zidarn, da je pred kratkim morala velika komisija iz Beograda iti v Belje, da pregleda «imenitno» gospodarstvo za — žep direktorja. Zidarn in Sever sta navdušena politika, ki smatrata samostojno stranko kot edino zveličavno za nas kmete, ne poyestaj nam pa, kakle dobrote ona pripravlja kmetom in delavcem. Poleg vseh dosedanjih davkov še je vlada s Puceljem vred predložila dva nova davka: davek na premoženje in na delo. Genli se bodo naši grunti, živina, stroji, vozovi, hiše in gospodarska poslopja in od tega odmeril davek, delavci pa bodo od svoje dneve morali plačevati davek. Lepe dobrote nam pripravljajo samostojneži, kateri seveda vse to zamočijo, ker hočejo cel svet prepričati, da je le Pucelj, ki še ni predložil niti ene kmetске postave, rešitelj kmetškega stanu. Četudi smo po besedah Severja «gorjanci», se vendar «plausate» ne damo.